

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

РІШЕННЯ

До протоколу № 80
від 20 жовтня 2021 року

**Про проект Закону України
“Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту”
щодо визначення цільових показників діяльності закладу вищої освіти
(КПІ керівників закладів вищої освіти)
та щорічного моніторингу рівня їх досягнення”
(реєстр. № 5685-1 від 07.07.2021)**

Проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо визначення цільових показників діяльності закладу вищої освіти (КПІ керівників закладів вищої освіти) та щорічного моніторингу рівня їх досягнення” (реєстр.№ 5685-1), внесений Абрамовичем І.О. та іншими народними депутатами України, є альтернативним до проекту Закону України “Про внесення змін до статті 42 Закону України “Про вищу освіту” щодо оприлюднення та моніторингу досягнення цільових показників діяльності закладу вищої освіти (КПІ керівників закладів вищої освіти)” (реєстр. № 5685 від 18. 06. 2021р.), поданого народним депутатом України Піпою Н.Р. та іншими народними депутатами України.

Комітет з питань освіти, науки та інновацій є головним з опрацювання вказаних законопроектів.

Як зазначається у п. 2 пояснівальної записки, законопроект спрямований на врегулювання питання визначення переліку цільових показників діяльності закладу вищої освіти, досягнення яких повинна забезпечити особа (кандидатура) на посаді керівника закладу вищої освіти в разі підписання контракту, механізмів перевірки досягнення таких цільових показників, а також термінів для досягнення таких цільових показників.

Зазначеним законопроектом:

- встановлюється, що цільові показники діяльності закладу вищої освіти формулюють перед собою сам керівник у виборчій програмі, з якою він йде на вибори на цю посаду;
- визначається, що якщо керівник зі своєю виборчою програмою переміг, то заявлені ним на конкурс цільові показники переносяться до контракту з ним. Це підвищить відповідальність кандидатів за те, що вони обіцяють на виборах,

оскільки їх передвиборчі обіцянки переноситимуться до контракту у разі перемоги;

- затверджені цільові показники підлягатимуть оприлюдненню на сайті закладу вищої освіти. Так само оприлюднюватиметься звітність керівника про стан їх досягнення, строки оприлюднення якої визначені законопроектом.

Окрім того, в законопроекті використовується більш коректна термінологія, яка використовується на практиці і запроваджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.12.2014 № 726.

Прийняття і реалізація законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України або місцевих бюджетів.

Головне науково-експертне управління, розглянувши альтернативний законопроект, вважає за необхідне висловити щодо нього наступні зауваження та пропозиції.

1. Частину 3 ст. 42 Закону пропонується доповнити положеннями, відповідно до яких “претенденти на посаду керівника закладу вищої освіти для участі у конкурсі впродовж двох місяців від дати оприлюднення оголошення про проведення конкурсу подають заяву про участь на ім’я засновника (засновників) закладу вищої освіти або уповноваженим ним (ними) органу (особі). Заява складається за формулою та подається з документами, визначеними методичними рекомендаціями щодо особливостей виборчої системи та порядку обрання керівника закладу вищої освіти, затвердженими Кабінетом Міністрів України. Обов’язковим додатком до заяви про участь є виборча програма кандидата, в якій, серед іншого, зазначаються цільові показники діяльності закладу вищої освіти, які кандидат бере на себе зобов’язання забезпечити на посаді керівника закладу вищої освіти в разі перемоги в конкурсі та підписання контракту”. Проте, на думку експертів, деталізація вимог щодо документів, які мають подаватися претендентами на посаду керівника закладу вищої освіти, на законодавчу рівні виглядає сумнівною. Адже зазначене питання, при необхідності, може бути вирішено шляхом внесення відповідних змін до підзаконних нормативно-правових актів, зокрема, п. 10 Методичних рекомендацій щодо особливостей виборчої системи та порядку обрання керівника закладу вищої освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.12.2014 № 726, в якому визначається перелік документів, що подають претенденти на посаду керівника для участі у конкурсі.

2. Виглядають недостатньо виваженими запропоновані зміни до ч. 3 ст. 42 Закону, відповідно до яких “визначені контрактом цільові показники діяльності закладу освіти не можуть бути меншими за обсягом та нижчими за числові значення від тих, що зазначалися у виборчій програмі кандидата”. Адже керівником закладу вищої освіти може бути обрана особа, яка у своїй програмі зазначила з тих чи інших причин недостатньо обґрунтовані цільові показники діяльності закладу вищої освіти. У такому разі запропоновані новели зобов’яжуть засновника закладу вищої освіти укласти контракт, в якому безальтернативно передбачити цільові показники діяльності закладу вищої освіти, досягнення яких повинна забезпечити особа на посаді керівника закладу вищої освіти, що зазначались цією особою, а не засновником.

3. Звертаємо увагу на сумнівне місце розташування змін до ч. 3 ст. 42 Закону, згідно з якими “цільові показники діяльності закладу вищої освіти, досягнення яких повинен забезпечити керівник закладу вищої освіти, строки їх досягнення, механізми перевірки досягнення таких критеріїв, включаючи критерії їх оцінювання, розміщуються на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти”. Адже відповідна стаття врегульовує питання обрання, призначення та звільнення з посади керівника закладу вищої освіти. На думку фахівців, такі зміни, у разі їх прийняття, більш логічно внести до ст. 79 Закону, що стосується питань відкритості прийняття рішень і провадження діяльності у сфері вищої освіти.

4. Зважаючи на місячний строк, протягом якого Кабінету Міністрів України доручається прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону, привести у відповідність з цим Законом свої нормативно-правові акти та забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів (п. 2 розділу II), доцільно скорегувати термін набрання чинності цим проектом – з дня, наступного за днем його опублікування.

Міністерство фінансів України у своєму висновку від 19.07.2021 р. зазначає, що реалізація положень зазначеного законопроекту не потребуватиме додаткових видатків з державного та місцевих бюджетів і не впливатиме на показники державного та місцевих бюджетів.

Норми законопроекту узгоджуються та не суперечать законам, що регулюють бюджетні відносини. З огляду на вказане, законопроект за реєстр. № 5685-1 може бути розглянутий Верховною Радою України.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету за наслідками розгляду прийняв рішення, що проект Закону України про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо визначення цільових показників діяльності закладу вищої освіти (КРІ керівників закладів вищої освіти) та щорічного моніторингу рівня їх досягнення (реєстр. № 5685-1 від 07.07.2021), поданий народними депутатами України Абрамовичем І.О. та іншими народними депутатами України, не матиме впливу на показники бюджетів. У разі прийняття відповідного закону він може набирати чинності згідно із законодавством.

Міністерство освіти і науки України у своєму висновку в межах компетенції повідомляє, що не підтримує законопроект у запропонованій редакції.

Зокрема, законопроектом пропонується, крім іншого, доповнити частину третю статті 42 Закону України “Про вищу освіту” новим абзацом, який встановлює, що “визначені контрактом цільові показники діяльності закладу освіти не можуть бути меншими за обсягом та нижчими за числові значення від тих, що зазначалися у виборчій програмі кандидата”.

На думку фахівців Міністерства освіти і науки України, пропонована норма є некоректною, оскільки в певних випадках цільовий показник, який є меншим за числовим значенням від того, що зазначається у виборчій програмі кандидата, може бути кращим. Крім того, таке положення створюватиме додаткове

зобов'язання для засновника, який укладатиме контракт з переможцем, оскільки ставитиме в тісну залежність до показників, задекларованих кандидатом під час виборчого процесу.

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, розглянувши на своєму засіданні 22 вересня 2021 року зазначений законопроект, рекомендує врахувати висловлені зауваження і пропозиції при його доопрацюванні, зокрема щодо розміщення відповідних змін у ст. 79 Закону України “Про вищу освіту”.

Національна академія педагогічних наук України у своєму висновку від 19.07.2021 р. № 2-6/281 висловила такі зауваження щодо зазначеного законопроекту.

1. Пропозиція щодо заміни другого абзацу частини п'ятої статті 34 двома новими абзацами є недоцільною, оскільки ці питання врегульовані в частині п'ятій статті 34 та частині першій статті 79 Закону України “Про вищу освіту”.

2. Пропозиція щодо доповнення частини третьої статті 42 обов'язковою наявністю виборчої програми кандидата може бути прийнятною.

3. Пропозиція щодо доповнення частини третьої статті 42 реченням про те, що “визначені контрактом цільові показники діяльності закладу освіти не можуть бути меншими за обсягом та нижчими за числові значення від тих, що зазначалися у виборчій програмі кандидата”, є дискусійною.

4. Пропозиція щодо доповнення частини третьої статті 42 реченням про те, що цільові показники діяльності закладу вищої освіти, досягнення яких повинен забезпечити керівник закладу вищої освіти, строки їх досягнення, механізми перевірки досягнення таких критеріїв, включаючи критерії їх оцінювання, розміщаються на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, врегульована частиною п'ятою статті 34 та частиною першою статті 79 Закону України “Про вищу освіту”.

5. З огляду на те, що зазначений законопроект є альтернативним до законопроекту за реєстр. 5685 від 18.06.2021 р., є доцільним об'єднання їх в один законопроект.

Підкомітет з вищої освіти, розглянувши 11 жовтня 2021 року зазначений законопроект та враховуючи пропозиції Головного науково-експертного управління, Міністерства фінансів України, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації, Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України, рекомендує його відхилити.

Враховуючи вищезазначене та у зв'язку з необхідністю врахування зауваження Головного науково-експертного управління стосовно доцільності внесення змін щодо оприлюднення та моніторингу досягнення цільових показників діяльності закладу вищої освіти (KPI керівників закладів вищої освіти) до статті 79 Закону України “Про вищу освіту”, **Комітет з питань освіти, науки та інновацій** вирішив:

1. Відповідно до статті 110 Регламенту Верховної Ради України підготувати законопроект, який вноситься на розгляд Верховної Ради України народними

депутатами України-членами Комітету з питань освіти, науки та інновацій з врахуванням основних положень проекту Закону України “Про внесення змін до статті 42 Закону України “Про вищу освіту” щодо оприлюднення та моніторингу досягнення цільових показників діяльності закладу вищої освіти (КPI керівників закладів вищої освіти)” (реєстр. № 5685 від 18.06.2021), поданого народним депутатом України Піпою Н.Р. та іншими народними депутатами України, та окремих положень проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо визначення цільових показників діяльності закладу вищої освіти (КPI керівників закладів вищої освіти) та щорічного моніторингу рівня їх досягнення” (реєстр. № 5685-1 від 07.07.2021), поданого народним депутатом України Абрамовичем І.О. та іншими народними депутатами України.

2. Контроль за виконанням цього Рішення покласти на народного депутата України, секретаря Комітету з питань освіти, науки та інновацій Піпу Н.Р.

Голова Комітету

Сергій Бабак